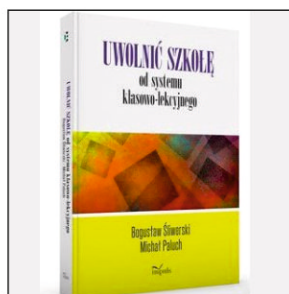
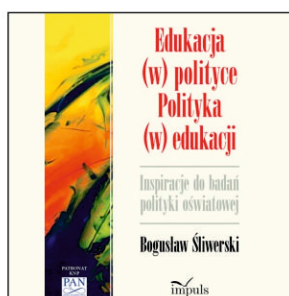
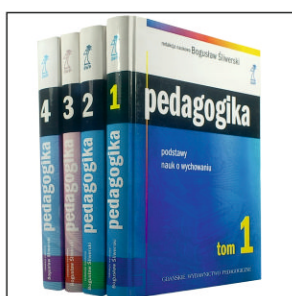

NAJLEPSI Z NAJLEPSZYCH

PRZEDSTAWIAMY PROFESORA BOGUSŁAWA ŚLIWERSKIEGO

Łódzkie Centrum
Doskonalenia Nauczycieli
i Kształcenia Praktycznego

PRZEDSTAWIAMY:

PROFESOR BOGUSŁAW ŚLIWERSKI

REDAKCJA: JANUSZ MOOS

REDAKCJA TECHNICZNA: DOROTA CERAN I JOANNA CYRAŃSKA

PROJEKT OKŁADKI: KRYSZYNA JANKOWSKA

© ŁÓDZKIE CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI
I KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO 2021

WYDAWNICTWO I PRACOWNIA POLIGRAFICZNA
ŁÓDZKIEGO CENTRUM DOSKONALENIA NAUCZYCIELI
I KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO
90-142 ŁÓDŹ, UL. KOPCIŃSKIEGO 29
TEL. (42) 678 33 78, FAX. (42) 678 07 98
e-mail: kontakt@lcdnikp.elodz.edu.pl
www.wckp.lodz.pl

WSTĘP

Prezentujemy działalność organizacyjną i naukową wiceprzewodniczącego Rady Programowej Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego, wybitnego uczonego – profesora Bogusława Śliwerskiego, człowieka, który jest promotorem ruchu innowacyjnego w edukacji, który wspiera ten ruch od kilkadziesiąt lat i który swoją działalnością informuje o tym, że współczesna szkoła i przyszłościowa szkoła musi robić wszystko, żeby stawać się instytucją innowacyjną, ukierunkowaną na taką organizację procesu uczenia się, w której królowałaby edukacja konstruktywistyczna.

Profesor Bogusław Śliwerski – doktor honoris causa multi, autor takich publikacji, które nadają kierunek zmian w polskim systemie edukacji – jest sam autorem wielu innowacji, wielu interesujących przedsięwzięć.

Patronował naszym pracom nad kształtowaniem postaw twórczych uczniów, interesuje się bardzo wszystkimi procesami edukacyjnymi, które są prowadzone przez nauczycieli – tutorów. Podkreślmy, że Kapituła Konkursów Innowacyjnych Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego przyznała mu tytuły honorowe: Ambasadora Innowacyjnych Idei i Praktyk Pedagogicznych, Mistrza Pedagogii, Lidera w Edukacji, Homo Creatora, Organizatora Procesów Innowacyjnych i in. oraz najwyższe trofeum ruchu innowacyjnego w ŁCDNiKP – statuetkę Skrzydła Wyobraźni.

Z przyjemnością prezentujemy dorobek i postać profesora Bogusława Śliwerskiego w zeszycie „Dobrych Praktyk. Innowacji w edukacji” – „Najlepsi z najlepszych”!

Janusz Moos

*dyrektor Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli
i Kształcenia Praktycznego*

Przedstawiamy ...

Profesor Bogusław Śliwerski

„Dusza człowieka to nie jest naczynie, które należy napełnić, ale ognisko, które trzeba rozpalić...”.

Plutarch

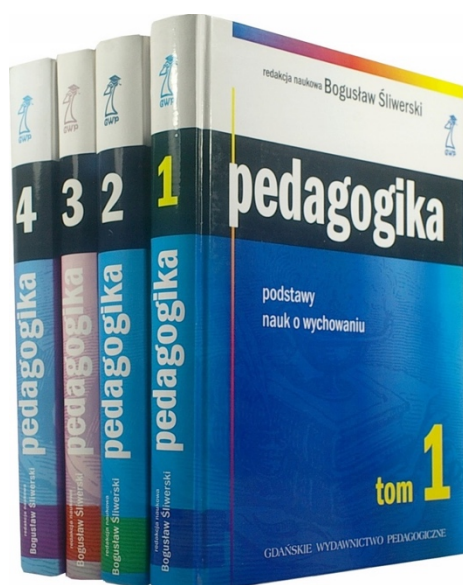
Naukowe dokonania

W 1985 roku Bogusław Śliwerski obronił rozprawę doktorską „Metodologiczne aspekty naukowych dociekań nad istotą samowychowania”, którą napisał pod kierunkiem prof. Karola Kotłowskiego, uzyskując na Wydziale Filozoficzno-Historycznym UŁ stopień naukowy doktora nauk humanistycznych. W czerwcu 1992 roku habilitował się na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego uzyskując w 1993 roku stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie pedagogiki - pedagogiki ogólnej. Po habilitacji powierzono mu w Uniwersytecie Łódzkim zadanie powołania do życia Zakładu Teorii Wychowania UŁ, którym kierował do 2007 roku. Prezydent RP nadał mu tytuł naukowy profesora nauk humanistycznych w roku 1999. W latach 1999-2002 prof. Bogusław Śliwerski był członkiem Senatu UŁ, zaś w latach 2010-2015 członkiem Senatu Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie.

Prof. Bogusław Śliwerski był czterokrotnie powoływany do Centralnej Komisji do Spraw Stopni i Tytułów (kadencje: 2007-2010, 2011-2012, 2013-2016, 2017-2020). W latach 2011-2012 pełnił funkcję zastępcy przewodniczącego Sekcji I Nauk Humanistycznych i Społecznych CK, zaś w latach 2013-2016 był przewodniczącym tej sekcji oraz członkiem Prezydium CK. W 2019 roku został też wybrany na członka pierwszej kadencji Rady Doskonałości Naukowej. Od 2007 roku był wiceprzewodniczącym, a od 2010 roku przewodniczącym Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk. Funkcję przewodniczącego pełnił do 2019 roku przez dwie kadencje. W PAN uczestniczył ponadto w pracach zespołów eksperckich przygotowujących raporty o stanie edukacji i kształcenia akademickiego: jako przewodniczący

Zespołu Integracyjno-Eksperskiego Pedagogiki i Kształcenia przy Wydziale I Nauk Społecznych PAN (2013-2015), jako członek zespołu ekspertów Wydziału I PAN pod kierunkiem prof. Jerzego Wilkina, przygotowującego raport środowiska naukowego PAN na temat roli edukacji w integracji europejskiej i miejsca Polski w tym procesie oraz jako członek Zespołu Ekspertów ds. Reformy Edukacji.

W latach 1997-2003 prof. Bogusław Śliwerski kierował przy Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego zespołem ds. opracowania „Minimalnych wymagań programowych na studiach magisterskich i zawodowych - pedagogika”. W latach 2000-2008 był ekspertem Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej, zaś w 2002 roku został powołany na członka Państwowej Komisji Akredytacyjnej, realizując zadania w Zespole Nauk Społecznych i Prawnych. Do 2018 roku był ekspertem Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego powołał prof. Bogusława Śliwerskiego w 2004 roku na eksperta Sekcji Psychologia i Pedagogika w Zespole Nauk Humanistycznych przy Departamencie Instrumentów Polityki Naukowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, zaś po przekształceniu w Narodowe Centrum Nauki został powołany do kwalifikowania wniosków o finansowanie badań naukowych z pedagogiki. Był też mianowany przez MNiSW, na kadencję 2007-2010, członkiem zespołu specjalistycznego do oceny czasopism naukowych dla potrzeb oceny parametrycznej. Od 16 lat prof. Bogusław Śliwerski jest członkiem zwyczajnym Łódzkiego Towarzystwa Naukowego, gdzie jako ekspert zasiada w Kapitułe Nagrody ŁTN im. Profesor Ireny Lepalczyk na najlepsze prace naukowe z pedagogiki społecznej.

Działalność popularyzatorska

W 2009 roku prof. Bogusław Śliwerski powołał do życia czasopismo naukowe – kwartalnik „Studia z Teorii Wychowania”, pełniąc funkcję redaktora naczelnego. Periodyk jest w wykazie MNiSW czasopism punktowanych oraz m.in. w bazie ERIH Plus. Bogusław Śliwerski jest członkiem rad naukowych wielu czasopism naukowych, w tym: „The New Educational Review” (od 2003), „Lifelong Professional Education in the XXI Century” (2019), „Polish Journal of Educational Studies” (od 2018); „Przegląd Pedagogiczny” (od 2005); „Ars Educandi” (od 1998); „Forum Oświatowe” (od 2000); „Chowanna” (od 2002); „Problemy Wczesnej Edukacji” (od 2005); „Cieszyński Almanach Pedagogiczny” (od 2012); „Auxilium Sociale Novum” (od 2002); „Wychowanie w Rodzinie” (od 2011); „Pedagogika Społeczna” (od 2015); „Ruch Pedagogiczny” (od 2019); „Prima Educatione” (od 2018) czy „Edukacja. Studia. Badania. Innowacje” (2019).

Działalność pedagogiczna

Od 1994 roku prof. Bogusław Śliwerski wypromował 17 doktorów pedagogiki, zaś w 2019 roku otworzył pięć przewodów doktorskich w ramach międzynarodowych studiów doktoranckich w języku czeskim w Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu. Jako recenzent uczestniczył w 67 przewodach doktorskich, 73 postępowaniach habilitacyjnych i rozpatrywał 26 wniosków na tytuł naukowy (w tym recenzował za granicą 3 wnioski na tytuł profesora, dwa z Uniwersytetu Karola w Pradze oraz jeden z Uniwersytetu w Trnawie). Był też recenzentem w 3 przewodach na tytuł doktora honoris causa (Czesława Kupisiewicz – w Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie – 2013, Janiny Ochojskiej w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach – 2017, Zbyszko Melosika w Uniwersytecie Szczecińskim – 2018) oraz recenzentem w postępowaniu o odnowienie doktoratu w UŁ prof. Oldze Czerniawskiej (2018).

Prof. Bogusław Śliwerski prowadził wykłady na Uniwersytecie im. E. Purkyne w Brnie, Uniwersytecie J. Liebiga w Giessen, Uniwersytecie Karola w Pradze, Uniwersytecie Pardubickim, Uniwersytecie J. Šafarika w Koszycach, Uniwersytecie Preszowskim, Katolickim Uniwersytecie w Ružomberoku, Uniwersytecie w Bonn, Uniwersytecie w Wuppertalu i Uniwersytecie w Münster. W latach 2003-2005 uczestniczył w międzynarodowym projekcie badawczym „Relativizace autority a její dopady na současnou mládež” na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Karola w Pradze, a w latach 2007-2009 w międzynarodowym projekcie badawczym „Nauczyciel w krajach postsocjalistycznych jako sprawca i ofiara manipulacji”. W latach 2008-2010 uczestniczył w norweskim grantie badawczym ROBUSD („Reducing Bullying Strenghtening Diversity”) z University of Stavanger w Norwegii.

W latach 1990-1995 Bogusław Śliwerski zainicjował w szkołach podstawowych w całym kraju nauczycielski ruch nowatorstwa pedagogicznego w ramach tzw. „klas autorskich”, bazujący na prowadzonym wspólnie ze śp. żoną Wiesławą eksperymencie pedagogicznym. W Preszowie na Słowacji powstało według jego koncepcji aż 56 klas autorskich. We współpracy z Ośrodkiem Doskonalenia w kantonie Lucerna w Szwajcarii wykształcił 50 polskich nauczycieli do edukacji konstruktywistycznej.

W latach 1996-1998 współtworzył raport na temat polityki oświatowej w gminie Warszawa – Centrum, zaś w 2009 roku prowadził badania nad polityką oświatową w gminie Konstantynów Łódzki, opracowując dla samorządu strategię rozwoju lokalnej edukacji. Od 2000 roku jest ekspertem Ministerstwa Edukacji Narodowej ds. awansu zawodowego nauczycieli. Dwukrotnie przewodniczył kapitulom konkursu MEN na najlepszy program wychowania przedszkolnego. W 2010 roku przygotował dla resortu ekspertyzę dotyczącą jakości akredytacji placówek doskonalenia nauczycieli w Polsce. W latach 2011-2013 przeprowadził ogólnokrajowe badania wykazujące brak demokratyzacji szkolnictwa publicznego. W latach 2006-2018 przewodniczył, a od 2018 roku jest wiceprzewodniczącym Rady Programowej Łódzkiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Kształcenia Praktycznego.

Nagrody i wyróżnienia

Zainteresowania naukowe prof. Bogusława Śliwerskiego koncentrują się na interdyscyplinarnych badaniach oświatowych w zakresie innowatyki pedagogicznej – ruchu nowatorstwa pedagogicznego, szkolnictwa alternatywnego oraz teorii i nurtów współczesnych nauk o wychowaniu. Za osiągnięcia naukowe otrzymał wiele nagród i wyróżnień, m.in.: Nagrodę im. Filipa Kallimacha (2012); nagrody I stopnia Ministra Edukacji Narodowej; nagrodę Prezesa Rady Ministrów (2016) i Nagrodę „Łódzkie Eureka” (2017). Został odznaczony m.in.: Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1992); Złotym Krzyżem Zasługi (1999), Medalem „Uł w Służbie Społeczeństwu i Nauce” (2002), Medalem Za Zasługi dla Pedagogiki Współczesnej - Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu (2013), Nagrodą Specjalną Konkursów Innowacyjnych ŁCDNiKP „Skrzydła Wyobraźni” (2013); statuetką „Srebrna Sowa” (2017) oraz Odznaką Honorową za Zasługi dla Ochrony Praw Dziecka (2018). Jest doktorem honoris causa czterech polskich uczelni: Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (2014), Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (2016), Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie (2017) i Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (2020) oraz doktorem honoris causa Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy (2019). Otrzymał też zaszczytny tytuł profesora honorowego Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i Uniwersytetu Śląskiego.

Wybór najważniejszych publikacji profesora Bogusława Śliwerskiego

Monografie naukowe:

1. Śliwerska W., Śliwerski B., Edukacja w wolności, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków 1991 (II wyd. Kraków 1993).
2. Śliwerski B., Przekraczanie granic wychowania. Od "pedagogiki dziecka" do antypedagogiki, Acta Universitatis Lodzensis, Folia Paedagogica et Psychologica, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 1992.
3. Śliwerski B., Wyspy oporu edukacyjnego, Oficyna Wydawnicza "Impuls", Kraków 1993 (wyd. II, 2008).
4. Śliwerski B., Klinika szkolnej demokracji, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 1996 (wyd. II, 2008).
5. Śliwerski B., Edukacja autorska, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 1996, (wyd. II, 2008).
6. Śliwerski B., Jak zmieniać szkołę? Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 1998 (wyd. II, 2008).
7. Śliwerski B., Współczesne teorie i nurty wychowania, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 1998 (wyd. X, 2018).
8. Śliwerski B., Edukacja pod prąd, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2001, (wyd. II, 2008).
9. Śliwerski B., Program wychowawczy szkoły, WSiP, Warszawa 2001.
10. Śliwerski B., Pedagogika dziecka. Studium pajdocentryzmu, Pedagogika GWP, Gdańsk 2007.

11. Śliwerski B., Problemy współczesnej edukacji. Dekonstrukcja polityki oświatowej III RP, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009.
12. Śliwerski B., Współczesna myśl pedagogiczna. Znaczenia. Klasyfikacje. Badania, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2009.
13. Śliwerski B., Teoretyczne i empiryczne podstawy samowychowania, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2010.
14. Śliwerski B., Myśleć jak pedagog, GWP, Sopot 2010.
15. Śliwerski B., Pedagogika ogólna. Podstawowe prawidłowości, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2012.
16. Śliwerski B., Diagnoza uspołecznienia publicznego szkolnictwa III RP w gorsecie centralizmu, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2013.
17. Śliwerski B., Edukacja (w)polityce. Polityka (w)edukacji, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2015.
18. Śliwerski B., (współaut. R. Nowakowska-Siuta), Racjonalność procesu kształcenia. Studium z polityki oświatowej i pedagogiki porównawczej, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2015.
19. Śliwerski B., Harcerstwo źródłem pedagogicznej pasji, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2016.
20. Śliwerski B., Książki (nie)godne czytania? Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2017.
21. Śliwerski B., Meblowanie szkolnej demokracji, Wolters Kluwer, Warszawa: 2017.
22. Śliwerski B., Habilitacja. Diagnoza. Procedury Etyka. Postulaty, Kraków Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2017.

23. Śliwerski B., Turystyka habilitacyjna Polaków na Słowację w latach 2005-2016. Studium krytyczne, Wydawnictwo UŁ, Łódź 2018.
24. Śliwerski B., Pedagogia harcerskiego wychowania, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2018.
25. Śliwerski B., „Przyrzeczenie wierności sprawie socjalizmu...” – czyli jak ZHP stało się organizacją wychowania socjalistycznego w świetle doktryny pedagogicznej po 1944 roku, Kraków 2019, Oficyna Wydawnicza Impuls.
26. Śliwerski B., (Kontr)rewolucja oświatowa. Studium z polityki prawicowych reform edukacyjnych, Łódź 2020, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
27. Śliwerski B. (2020). Pedagogika holistyczna. Studium z perspektywy metanauk społecznych, Warszawa 2020, Wydawnictwo Akademii Pedagogiki Specjalnej.

Redakcja podręczników akademickich z pedagogiki

1. Leksykon PWN – Pedagogika, współred. B. Milerski, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 2000.
2. Pedagogika. Podręcznik akademicki, red. Zbigniew Kwieciński, Bogusław Śliwerski, tom 1 - 2, WN PWN, Warszawa 2003.
3. Pedagogika. Podstawy nauk o wychowaniu, red. Bogusław Śliwerski, tom 1, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne 2006.
4. Pedagogika. Subdyscypliny wiedzy pedagogicznej, red. Bogusław Śliwerski, tom 2, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne 2006.
5. Pedagogika. Pedagogika wobec edukacji, polityki oświatowej i badań naukowych, red. Bogusław Śliwerski, tom 3, Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne 2006.

6. Pedagogika. Subdyscypliny i dziedziny wiedzy o edukacji, tom 4, red. Bogusław Śliwerski, Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne 2010.

7. Pedagogika. Podręcznik akademicki, redakcja naukowa Zbigniew Kwieciński, Bogusław Śliwerski. Wydawnictwo Naukowe PWN SA. Wydanie nowe zmienione, Warszawa 2019.

Redakcja krajowych monografii naukowych:

1. Pedagogika alternatywna - dylematy teorii, Wstęp, red. B. Śliwerski, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 1995 (II wyd. Kraków 2000).

2. Pedagogika alternatywna – dylematy teorii i praktyki, red. B. Śliwerski, Impuls, Kraków 1998.

3. Jak skutecznie nauczać i wychowywać we współczesnej szkole? wstęp i red. B. Śliwerski, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 1999.

4. Pedagogiczne drogowskazy, współred. B. Juraś-Krawczyk, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2000.

5. Edukacja alternatywna. Nowe teorie, modele badań i reformy, współred. Jacek Piekarski, Oficyna Wydawnicza Impuls, Kraków 2000.

6. Nowe konteksty (dla) edukacji alternatywnej XXI wieku, red. Bogusław Śliwerski, , Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2001.

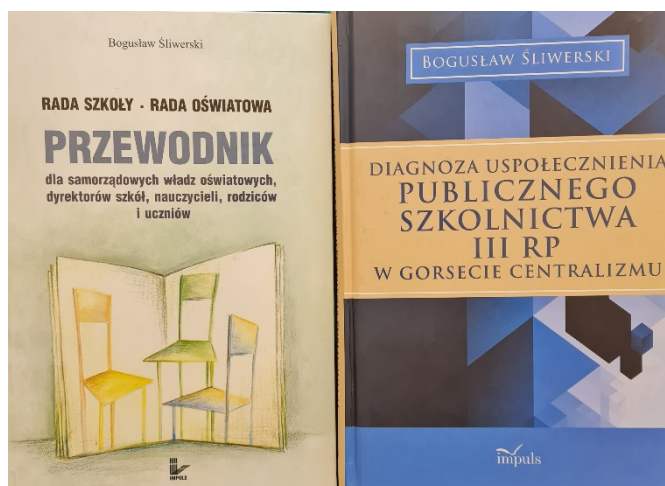
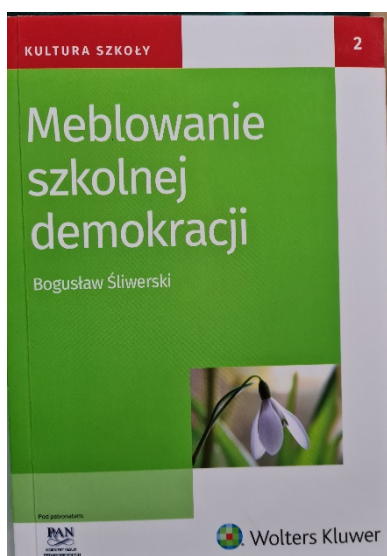
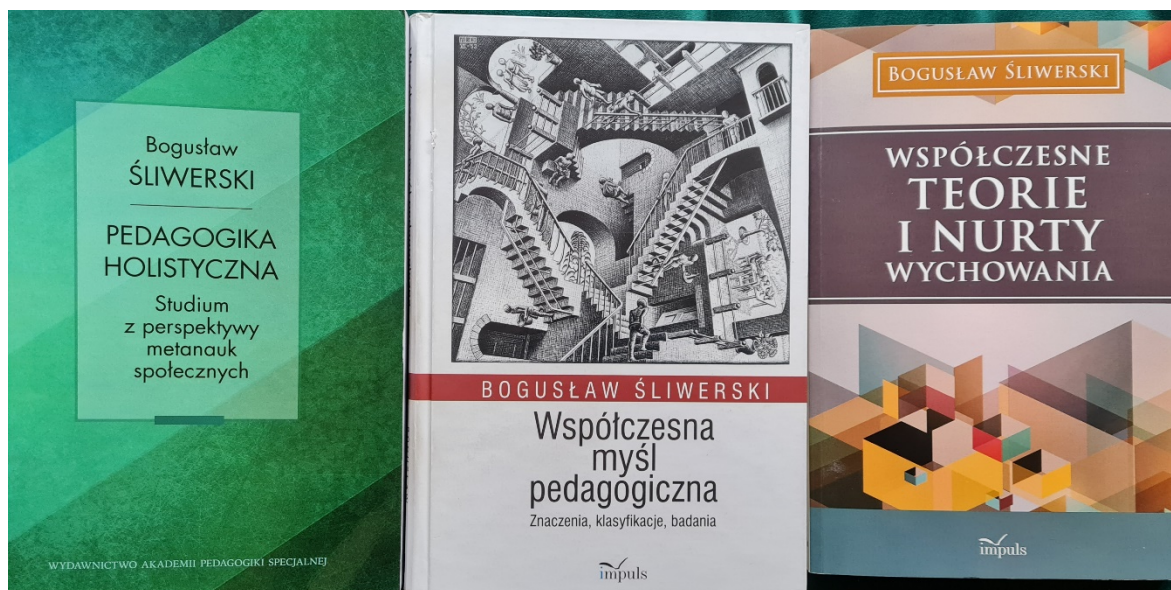
7. Pedagogika alternatywna. Postulaty, projekty i kontynuacje, tom I. Teoretyczne konteksty alternatyw edukacyjnych i wychowawczych, red. B. Śliwerski, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2007.

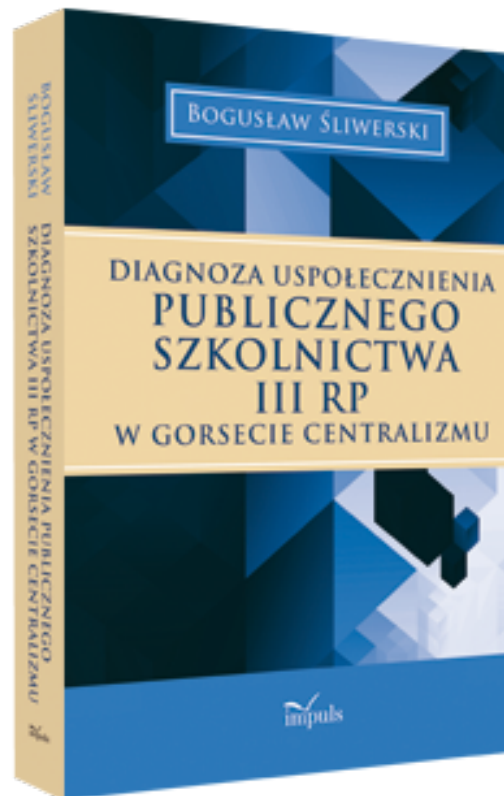
8. Pedagogika alternatywna. Postulaty, projekty i kontynuacje. Tom II. Innowacje edukacyjne i reformy pedagogiczne, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2007.

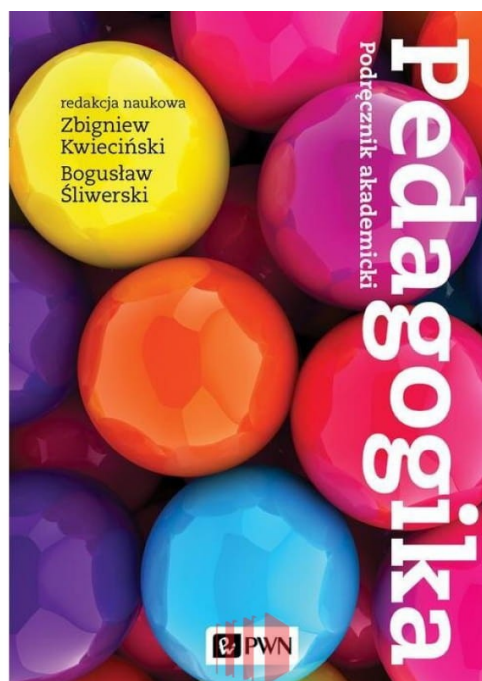
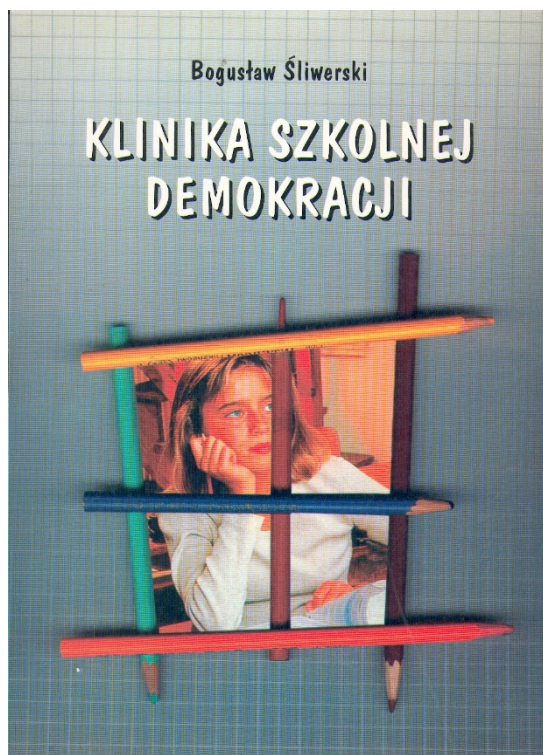
9. Teoretyczne podstawy edukacji alternatywnej, red. B. Śliwerski, Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls” 2009.

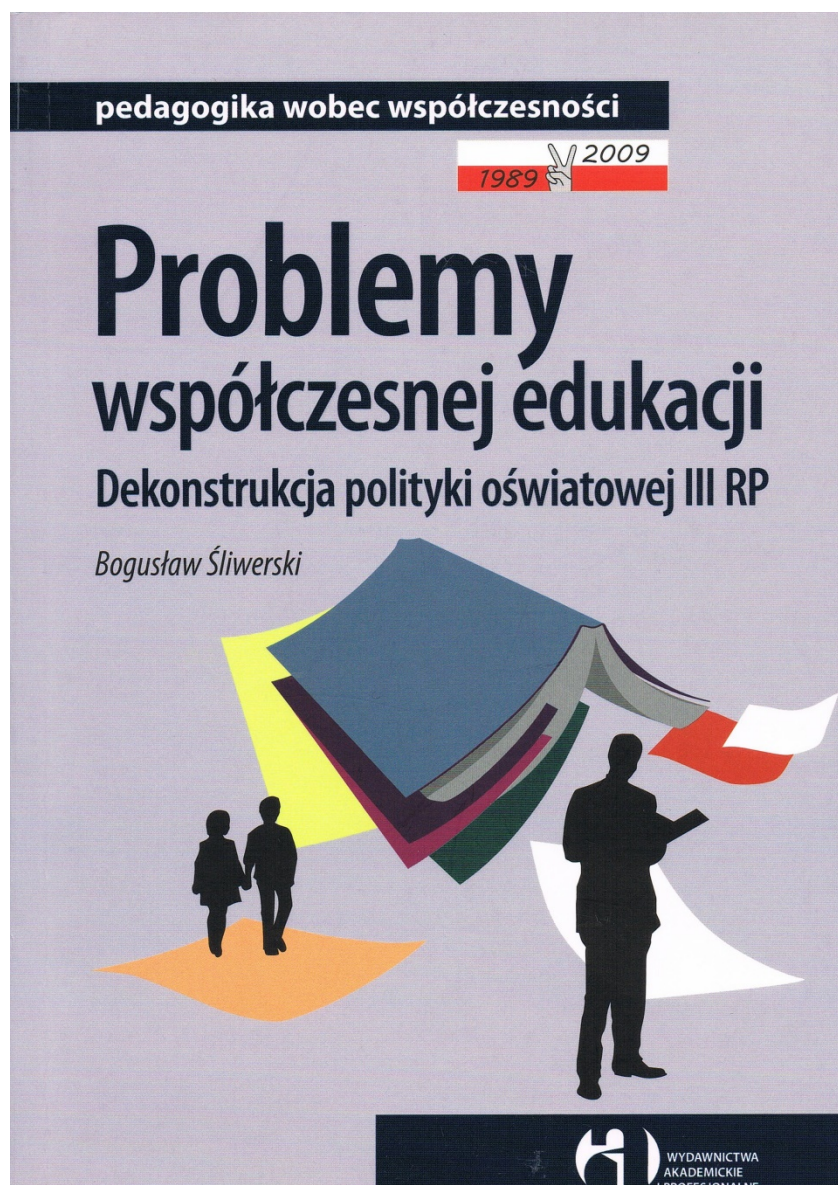
10. Edukacja alternatywna w XXI wieku, red. Z. Melosik, B. Śliwerski, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2010.

11. Alternatywy w edukacji, red. B. Śliwerski, A. Rozmus, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie, Kraków

Mistrzowie polskiej pedagogiki o profesorze Bogusławie Śliwerskim

Prof. zw. dr hab. Maria Dudzikowa (1938 - 2018)

Wydział Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu

Opinia w sprawie wniosku o przyznanie tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie Panu Profesorowi zw. dr hab. Bogusławowi Śliwerskiemu

Mamy do czynienia z Kandydatem wielkiego formatu, którego dokonania naukowe, oświatowe, organizacyjne i społeczne trudno zreferować w nawet najbardziej obszernej opinii. Istnieje uzasadniona obawa, że nie zdołam w pełni oddać dokonań Profesora w standardowej strukturze recenzji referującej i oceniającej doniosłość jego zasług dla pedagogiki, przybliżyć wagę dla teorii i praktyki dziesiątków książek i artykułów a także działań na rzecz podnoszenia poziomu oświaty i edukacji w naszym kraju. (...) Przyjęta w recenzji perspektywa narzuca konieczność poszukania jakiegoś klucza, wedle którego można by rozpatrzyć dokonania kandydata. Pozwolę sobie na metaforę drogi i transgresji kandydata honoris causa: od skromnego magistra autora pracy dyplomowej pt. „Wzór osobowy drużynowego ZHP” do bycia samemu - a nie ma w tym przesady - wzorem współczesnego uczonego o niesłabnącej aktywności naukowej i społecznej zajmującego wysoką pozycję naukową, cieszącego się wielkim uznaniem wśród akademików i w rozmaitych innych kręgach związanych z szeroko pojętą edukacją. Mir ten zawdzięcza szerokim horyzontom intelektualnym, głębokiej i interdyscyplinarnej wiedzy z nauk społecznych i humanistycznych, co przy ogromnej, wręcz tytanicznej pracowitości pozwoliło mu wnieść znaczny i znaczący wkład w rozwój pedagogiki oraz w naukę mobilizację środowiska akademickiego. (...) Zróżnicowany warsztat empiryczny Profesora oparty jest na akceptacji pluralizmu epistemologicznego i metodologicznego, w przeciwieństwie do tych badaczy, którzy „naukowość” upatrują tylko w przestrzeganiu pozytywistycznego scjentyzmu jako obowiązującego

paradygmatu co pozbawia ich diagnozy – humanistycznego współczynnika i zacieśnia horyzont interpretacyjny podstawowy przecież dla nauk społecznych i humanistycznych. (...) Profesor jest też mistrzem trafnej metafory, [czego dowodzą] chociażby tytuły jego książek, które nie są „ozdobnikami” literackimi, ale narzędziem epistemologicznym podnoszącym wartość jego diagnoz i prognoz. O roli metafory w nauce nieraz prowadziłam koleżeńskie rozmowy z Profesorem. Jest bardzo pilnym i pojętym uczniem. (...) Choć od pierwszych jeszcze świeżo podoktorskich publikacji widoczne było wyjście poza wąsko rozumiane „poletko” pedagogiczne, czego bardzo wyraźnym wskaźnikiem była już erudycyjna praca doktorska (pisana podobnie jak praca magisterska pod kierunkiem prof. Karola Kotłowskiego pod bardzo obiecującym tytułem „Metodologiczne aspekty naukowych dociekań nad samowychowaniem” (...), w której nawiązywał przede wszystkim do psychologii, to w miarę „wstępowania wzwyż” (...) walory poznawczo – heurystyczne podejść interdyscyplinarnych w jego późniejszych badaniach (...) pogłębiły się. Toteż dziś w odniesieniu do prac (po habilitacji na podstawie rozprawy „Przekraczanie granic wychowania - od „pedagogiki dziecka” do antypedagogiki”, Łódź 1992) mogę powiedzieć, że są utrzymane w perspektywie pedagogiczno-psychologiczno-socjologiczno-antropologiczno-politologicznej. (...) Twórczość naukową i popularnonaukową Profesora charakteryzuje tzw. „namysł wielokrotny”. (...) Dokonując oceny (...) [procesu] transgresji twórczej Profesora wyakcentuję tytułem uogólnienia, że przebiegał on następująco: od autora rozpraw naukowych z zakresu pedagogiki ogólnej, teorii wychowania po studia makropolityczne i porównawcze polityki oświatowej; od służby i poprzez służbę do oporu, kontestacji wojującej krytyki patologii, dysfunkcji, nieprawidłowości w świecie edukacji i nauk pedagogicznych. (...) Co jest charakterystyczne dla sylwetki naukowej Profesora i czyni go postacią wyjątkową wśród akademików: aktywne uczestnictwo w sferze publicznej w roli popularyzatora wiedzy i wnikliwego interpretatora zdarzeń i wydarzeń głównie w zakresie szeroko pojętej edukacji i oświaty, żarliwe przeciwstawianie zdroworozsądkowej racjonalności hamującej postęp – racjonalność pedagogiczną w ujęciu krytyczno-emancypacyjnym dającym nadzieję na konstruktywne zmiany. Rozwój aktywności był dynamiczny,

a mianowicie: od autora artykułów w prasie harcerskiej po stałego felietonistę i eseistę ogólnopolskich miesięczników dla dyrektorów przedszkoli i szkół („Blżej Przedszkola”, „Dyrektor Przedszkola”, „Psychologia w szkole”, „Dyrektor Szkoły”, „Nowe w Szkole”, „Nowe Horyzonty Edukacji”, „Amicus”, „Gazeta Szkolna” (...). Dodajmy do tego wywiady w radio, telewizji i na łamach prasy jak „Polityka”, „Przegląd Tygodniowy”, „Rzeczpospolita”, „Dziennik – Gazeta Prawna” i inne. No i, czego nie można pominąć – prowadzenie od paru lat bloga będącego swoistego rodzaju społeczną agorą (...). Odwaga w głoszeniu niepopularnych sądów związanych z szeroko pojętą edukacją i oświatą, bezkompromisowość, trafność i aktualność, gorzka ironia narażają go nieraz na bezprecedensowe ataki (i to nie tylko ze strony internautów).

Prof. Kazimierz Zbigniew Kwieciński

członek rzeczywisty PAN

Opinia o profesorze Bogusławie Śliwerskim w związku z kandydowaniem na członka korespondenta Polskiej Akademii Nauk w wyborach w 2016 roku

Profesor Bogusław Śliwerski (ur. 1954) jest najważniejszym pedagogiem polskim XXI wieku o wybitnych wszechstronnych osiągnięciach akademickich jako badacza, autora monografii i licznych podręczników, popularyzatora nauki, opiekuna młodzieży naukowej, uczestnika bardzo wielu przewodów habilitacyjnych i postępowań w sprawie nadania tytułu naukowego, organizatora, lidera ogólnopolskich kolegialnych organów naukowych, redaktora i inicjatora licznych serii wydawniczych, eksperta. Prof. dr hab. Bogusław Śliwerski pracuje obecnie w Uniwersytecie Łódzkim, z którym jest najdłużej związany oraz w Akademii Pedagogiki Specjalnej. Pracował też w Dolnośląskiej Szkole Wyższej, Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej, był rektorem w łódzkiej Wyższej Szkole Pedagogicznej, pracował naukowo (2008 - 2015) w trzech uniwersytetach słowackich (w Trnawie, Ružomberoku, Preszowie), odbył półroczny staż w Uniwersytecie w Brnie. (...) Habilitował się w 1993 roku na UW, tytuł profesora uzyskał w 1999 r. W swoim dorobku ma 25 monografii, jest redaktorem 41 książek zbiorowych (...), kilku podręczników pedagogiki ogólnej i teorii wychowania, także współredaktorem i współautorem wielokrotnie wznawianego podręcznika „Pedagogika. Podręcznik akademicki”. W latach 90-tych był inicjatorem i organizatorem serii wielkich konferencji międzynarodowych na temat pedagogiki i edukacji alternatywnej, twórcą autorskiej eksperymentalnej szkoły w Łodzi, kierował ruchem innowacji pedagogicznych w edukacji wczesnoszkolnej w Polsce i w kilku krajach Europy Środkowej. Wykładał na w kilku uczelniach zagranicznych. Wykonał wiele ekspertyz dla krajowych organów związanych z oświatą i opieką nad dziećmi. Wypromował 14 doktorów. Jako przewodniczący Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN (...) inicjował lub promował szereg unikatowych form działań, jak letnie szkoły młodych pedagogów, kilka serii podręczników, debaty krytyczne nad aktualnymi działaniami władz oświatowych, patronował wielu konferencjom

o zasięgu krajowym i międzynarodowym. (...) Recenzował 62 habilitacje i 67 rozpraw doktorskich. Był promotorem doktoratu honoris causa prof. Czesława Kupisiewicza. Jest redaktorem naczelnym kwartalnika „Studia z Teorii Wychowania” i członkiem rad redakcyjnych wszystkich najważniejszych polskich czasopism pedagogicznych. Prowadzony przez niego blog stał się ważną instytucją pedagogiki i edukacji polskiej. Profesor zamieszcza tam obszerne informacje i komentarze o wszystkich ważnych wydarzeniach w pedagogice i edukacji, recenzuje wiele książek, zamieszcza swoje recenzje z licznych przewodów naukowych, dyskutuje, krytykuje, wszczyna debaty, jest masowo czytany. (...) Prof. B. Śliwerski ma najwyższy w polskiej pedagogice współczesnej wskaźnik cytowań (Indeks Hirscha 18). Członkostwo profesora Bogusława Śliwerskiego w Polskiej Akademii Nauk wzbogaci Akademię o wybitnego uczonego w szczytowym okresie jego twórczości i aktywności.

Uchwała nr 25/2020
Senatu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie
z dnia 27 lutego 2020 r.

w sprawie nadania tytułu doktora *honoris causa*
prof. dr. hab. Bogusławowi Śliwerskiemu

Na podstawie § 29 ust. 1 pkt 7 lit. c i § 182 ust. 6 Statutu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie uchwała się, co następuje:

§ 1

Na podstawie wniosku Rady Wydziału Nauk Pedagogicznych UKSW, po zapoznaniu się z recenzjami, Senat postanawia nadać tytuł doktora *honoris causa* prof. dr. hab. Bogusławowi Śliwerskiemu, uznając wybitny wkład Laureata w rozwój polskiej pedagogiki. Profesor Bogusław Śliwerski należy do elitarnego grona współczesnych uczonych o międzynarodowej renomie. Jest wybitną osobowością, która poprzez swoją szeroką działalność oddziałuje na aktywność naukowo-badawczą, dydaktyczną i organizacyjną polskiego środowiska pedagogicznego oraz na tożsamość polskiej myśli pedagogicznej. Nieustannie wprowadza zaczyn do nowych badań i dyskusji poprzez oryginalne spojrzenie na pedagogikę, wszechstronność i interdyscyplinarność naukową. Posiada imponujący dorobek publikacyjny. Prowadzi działalność ekspercką i doradczą w różnych gremiach krajowych i zagranicznych. Senat UKSW zwraca również uwagę na wybitne osiągnięcia Laureata w budowaniu mostów solidarności między różnymi środowiskami naukowymi.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

REKTOR UKSW
ks. prof. dr. hab. Stanisław Dziekoński

Q.F.F.F.S.

SUMMIS AUSPICIIS
SERENISSIMAE REI PUBLICAE POLONORUM

NOS

REVERENDUS STANISLAUS DZIEKOŃSKI
SCIENTIARUM THEOLOGICARUM DOCTOR HABILITATUS
IN FACULTATE SCIENTIARUM PAEDAGOGICARUM PROFESSOR ORDINARIUS
HOC TEMPORE RECTOR MAGNIFICUS

REVERENDUS IOANNES NIEWĘGŁOWSKI
SCIENTIARUM SOCIETATIS DOCTOR HABILITATUS
IN FACULTATE SCIENTIARUM PAEDAGOGICARUM
PROFESSOR EXTRAORDINARIUS
HOC TEMPORE DECANUS SPECTABILIS

REVERENDUS IAROSLAUS MICHALSKI
SCIENTIARUM SOCIETATIS DOCTOR HABILITATUS
IN FACULTATE SCIENTIARUM PAEDAGOGICARUM PROFESSOR ORDINARIUS
PROMOTOR LEGITIME ET RITE CONSTITUTUS

SENATUS UNIVERSITATIS STUDIORUM
CARDINALIS STEPHANI WYSZYŃSKI VARSOVIAE SITAE
AUCTORITATE

DIE VICESIMA SEPTIMA MENSIS FEBRUARII ANNO DOMINI MMXX PROMULGATA

IN VENERANDISSIMUM PROFESSOREM

BOGUSLAUM ŚLIWERSKI

ILLUSTREM PERSONALITATE ET FAMA INTERNATIONALI
INTER OPTIMOS NOSTRAE AETATIS VIROS DOCTISSIMOS,
PLURIMUM SUA LATE PERTINENTE INDUSTRIA APUD POLONIAE PAEDAGOGOS
AD SCIENTIAE PERVESTIGATIONEM ET OPERAM DIDASCALICAM,
NEC NON AD IDENTITATEM ARTIS EDUCANDI POLONICAE VALENTEM,
SUO ET PROPRIO ASPECTU PAEDAGOGICAE, VIRUM OMNI GENERE DOCTRINAE
IMBUTUM,
CONTINUO STUDIOLOS AD NOVAS INVESTIGATIONES DISCUSSIONESQUE
COMMOVENTEM,
QUI PERMULTAS DISSERTATIONES SCRIPSIT ET IN PUBLICUM EMISIT,
QUI UT VIR PERITISSIMUS, CONSILIA ARTE VARIIS IN GREMIIS DOMESTICIS
ET EXTRANEIS DAT,
CUIUS ETIAM NON PARVA MERITA IN AEDIFICANDIS

Prof. zw. dr hab. Stanisław Leon Popek

**Laudacja z okazji nadania profesorowi zwyczajnemu doktorowi
habilitowanemu Bogusławowi Śliwerskiemu tytułu doktora honoris causa
przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie**

Dzisiaj nasza Alma Mater (...) obdarza najwyższą godnością akademicką, tytułem doktora honoris causa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej wybitnego uczonego, intelektualistę i twórcę nowoczesnych podstaw kształcenia i wychowania człowieka, pedagoga - prof. dr hab. Bogusława Śliwerskiego. Czym jest dla profesora ta dziedzina wiedzy? Można także hipotetycznie zapytać, jak uświadamiałyby oponentom niezwykle złożoność i rozległość jej problematyki. Być może rozpocząłby od znanego powiedzenia, że człowiek, który bada otaczającą rzeczywistość, sam jest najmniej poznany, albo też przypomniałby, iż człowiek w swojej fizycznej i psychicznej istocie jest najbardziej skomplikowanym tworem na tej ziemi, a także jest najbardziej zróżnicowanym, niepowtarzalnym, mimo że jak do tego czasu, tradycja pozytywistycznej metodologii badań zmierzała do ustalenia tego, co dla tego gatunku jest wspólne. Przypuszczalnie zaznaczyłby także, iż od niepamiętnych czasów każde pokolenie rodziców stara się przekazać całe swoje doświadczenie dzieciom i młodzieży, czyli pokoleniu następnemu. Proces ten może mieć charakter naturalny, spontaniczny, albo też zorganizowany i profesjonalny. W ten sposób prof. Bogusław Śliwerski uświadomiłby wielowiekowość, ciągłość istoty kształcenia i wychowania, treści i metody tych procesów, a także zasady, środki i formy organizacyjne, w tym specyfikę różnych środowisk wychowawczych ich strukturę i funkcjonowanie. Prof. dr hab. Bogusław Śliwerski zbliżył się i włączył do ujęcia zjawisk wychowania i kształcenia wg paradygmatu systemowego, a zatem odchodzącego od atomistycznie pojmowanej struktury istoty ludzkiej i jej związków ze środowiskiem przyrodniczym i społecznym. Nadzieje badaczy, iż wykrycie prostych mechanizmów pozwoli na zrozumienie złożonych właściwości, należą już do przeszłości. Rozwój, kształcenie i osiągnięcia ludzkie zależą od wielu zróżnicowanych funkcji osobowości, a także złożonych i subiektywnie odbieranych uwarunkowań zewnętrznych. To zróżnicowanie tworzy swoisty system przenikających się na

zasadzie asymilacji właściwości. Człowiek wg takiego holistycznego ujęcia jest systemem otwartym i dynamicznym, a jego najważniejszymi właściwościami są: spoistość, mechanizacja, centralizacja, strukturalizacja i hierarchiczny porządek, ekwifinalność, allometria zjawisk metabolicznych, morfogenetycznych i wzrostu, dynamiczność i zmienność (...), samosterowność, a także zdolność do kreacji i autokreacji (...). Na bazie tych założeń kształtują się interakcyjne modele psychiki i konieczność budowania zróżnicowanych oddziaływań dydaktycznych i wychowawczych. Zespół uczniowski czy studencki nie jest jednolitą konformistyczną masą, ale jest zbiorem zróżnicowanym o różnych typach zdolności percepcyjnych, o zróżnicowanych właściwościach uwagi, pamięci, wyobraźni, myślenia, o odmiennej emocjonalności i motywacji, o różnych postawach życiowych, o odmiennym systemie wartości. Jedna sprawdzona metoda nauczania czy oddziaływań wychowawczych trafia tylko do niektórych jednostek, które prezentują podobny jak nauczyciel -wychowawca styl poznawczy, do pozostałych te informacje nie trafiają lub docierają w niewielkim stopniu. Człowiek jest więc niezmiernie skomplikowaną strukturą, toteż błąd wychowawczy czy dydaktyczny „nie da się przetopić po raz drugi, trzeci w hutniczym piecu”. Błędy mszczą się nie tylko na jednostce, ale na całym społecznym otoczeniu. Tak więc pedagogika nie jest dziedziną prostą. Jest ona wg prof. Bogusława Śliwerskiego sprzężona z filozofią, psychologią, naukami medycznymi i przyrodniczymi, socjologią, historią, etyką i estetyką. Jest dziedziną skomplikowaną i rozległą (pedagogika ogólna, społeczna, specjalna, resocjalizacyjna, opiekuńczo-wychowawcza, pracy, zabawy i kultury, a prócz tego w jej skład wchodzi: dydaktyka, teoria wychowania, psychopedagogika i psychodydaktyka, pedagogika porównawcza, historia oświaty i wychowania). Prócz tego w naszych czasach uczenie się nie jest tylko „zdobywaniem i przyswajaniem wiadomości, umiejętności i nawyków”, lecz jest „złożonym procesem przyswajania, przetwarzania i wytwarzania informacji i czynności nowych”. (...) W takim obszarze problemowym, z preferencją teorii wychowania, sytuuje się piśmiennictwo i dorobek naukowy prof. dr hab. Bogusława Śliwerskiego. Badania przez niego podejmowane od ponad trzydziestu lat rozwijają się ilościowo i jakościowo, na zasadzie swoistej spirali. Są niezwykle nasycone refleksją filozoficzną,

psychologiczną, przyrodniczą. W ten sposób prof. Bogusław Śliwerski buduje nowoczesną teorię wychowania, wyzwolony od prymitywnych teorii dialektyki marksistowskiej, idzie w kierunku humanistycznych wartości uniwersalnych, a także prakseologicznych, myśli wyprowadzonych z rodzimych refleksji i badań. Według profesora poznanie naukowe jest ciągłością, gdyż „nikt nie przedstawił jeszcze wyczerpującej listy wszystkich możliwych czynników, dzięki którym wychowanie mogłoby być skuteczne”. Dlatego też sądzi on, że metody badań ilościowych wyprowadzone z nauk przyrodniczych, a oparte na pozytywistycznym modelu nauki, mogą służyć jedynie wyjaśnieniu zależności prostych, proces wychowania i rozwój człowieka uwarunkowany wielostronnie wymaga także badań jakościowych, pogłębionej refleksji, dwuznaczności, a nawet subiektywnej wieloznaczności, odkrywania i wątpienia, wątpienia i ponownego odkrywania. Problem skuteczności wychowania może być - w świetle takiego podejścia - rozpoznawany dzięki temu, że wychowankowie przez możliwie długi czas postępują zgodnie z przekazanym im ideałem wychowawczym, są jemu – w bardzo zróżnicowanych i zmieniających się warunkach społecznych, politycznych i gospodarczych - wierni przez całe swoje życie.

Prof. dr hab. Krystyna Chałas

Instytut Pedagogiki - Wydział Nauk Społecznych

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Opinia w sprawie wniosku o przyznanie tytułu doktora honoris causa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie Panu prof. zw. dr. hab. Bogusławowi Śliwerskiemu przygotowana na podstawie wyróżniającego się dorobku naukowego, dydaktycznego, społeczno-organizacyjnego Kandydata

Profesor Bogusław Śliwerski jest wielkiego formatu naukowcem o ogromnych zasługach dla pedagogiki jako dyscypliny naukowej, podnoszenia poziomu oświaty i edukacji w naszym kraju, jak również poza jej granicami. Cechuje Go szeroki horyzont intelektualny, głęboka i interdyscyplinarna wiedza z nauk społecznych i humanistycznych, niezwykła pracowitość,

aktywność naukowa oraz społeczna. Powyższe cechy znajdują odzwierciedlenie w jego dorobku naukowym, społecznym i organizacyjnym. Stanowią istotny czynnik mobilizujący i animujący do rzetelnej działalności naukowej środowisko naukowe, zarówno profesorskie, jak również młodą kadrę naukową. (...)

Profesor Bogusław Śliwerski jest bez wątpienia wybitną postacią wśród współczesnych polskich profesorów pedagogiki. Posiada zdecydowanie największy, wielostronny, zarówno treściowo jak i tematycznie, dorobek naukowy, jak również organizacyjny i dydaktyczny. Jest uczonym, którego cechuje duża intelektualna niezależność, dojrzałość metodologiczna, dociekliwość badawcza, innowacyjne podejście do budowania teorii pedagogicznych i ich praktycznego odniesienia.

Jest jednym z nielicznych profesorów polskiej pedagogiki, który prowadząc badania teoretyczne i empiryczne, osadza je w najnowszych trendach światowej nauki. Rozwija w ten sposób polską myśl pedagogiczną i odnosi ją do praktyki. Integracja teorii z praktyką, spójność teorii z praktyką jest jednym ze znaczących filarów dorobku naukowego Profesora.

Ważną cechą Jego działalności jest kunsztowne łączenie wielu pól i obszarów badawczych o dużej skali i intensywności. Do tych działań należy zaliczyć: prowadzenie badań naukowych, studiów porównawczych i historycznych, pisarstwa naukowego, dydaktycznego i popularyzatorskiego, prac programowych, aktywności organizatorskiej, wydawniczej, twórczej pracy dydaktyczno-wychowawczej. (...)

W swych poszukiwaniach metodologicznych daleki jest od postrzegania tylko pozytywistycznego scjentyzmu jako obowiązującego paradygmatu. Badania Profesora charakteryzuje pluralizm epistemologiczny i metodologiczny, z wyraźnym zwrotem ku badawczym orientacjom humanistycznym. W swych dociekaniach teoretycznych bazuje na związku pedagogiki z filozofią, psychologią, naukami medycznymi i przyrodniczymi, socjologią, historią, etyką i estetyką. Stąd tak bliski jest naszemu środowisku akademickiemu. Poprzez współpracę z pedagogami z Niemiec, Austrii, Włoch, Szwajcarii, Francji, Czech, Słowacji osiągnął znaczącą pozycję międzynarodową. (...)

W tym wielostronnym i wielokierunkowym dorobku Profesora na uwagę zasługuje prowadzenie od kilku lat bloga, poprzez który stworzył przestrzeń

i strukturę społeczną (prawie 1,5 miliona wejść). Zakres podejmowanej problematyki jest obszerny i obejmuje „system oświaty, szkolnictwo wyższe i nauka, współczesna myśl wychowawcza, etyka pedagogiczna, biografistyka pedagogiczna, recenzje, konferencje naukowe, edukacja alternatywna, prawo i pedagogiczne spory”.

Autor podejmuje trudne, często bolesne tematy, prezentując bezkompromisową postawę walki o jakość nauki. Stwarza przy tym szansę dyskusji na palące problemy współczesnej pedagogiki, edukacji, w pedagogicznej i edukacyjnej przestrzeni, ścierania się poglądów, ostrych, jak również przyjacielskich polemik. (...) Należy również podkreślić, że tematyka bloga obejmuje dokonania, osiągnięcia młodych pedagogów, promocję ich naukowych i osobowych wzorów, promocję i recenzję nowych, znaczących publikacji, sprawozdania z konferencji, wyjazdów studyjnych i co bardzo ważne, oddanie czci i szacunku tym, którzy odeszli, opuścili ten świat zostawiając wdzięczną o nich pamięć. Tę pamięć Profesor pięknie utrwała, wyrażając zawsze dla nich najgłębszy szacunek. (...)

Podsumowując: Profesor Bogusław Śliwerski jest wybitnym kreatorem polskiej szkoły naukowej w dziedzinie pedagogiki o ogromnym dorobku naukowym; unikatowej, niepowtarzalnej twórczości naukowej. Doskonale rozeznany w najnowszych trendach nauki światowej. Cechą wyróżniającą zasługi Profesora jest jego decydujący wpływ na całe naukowe środowisko pedagogów. Prace jego stanowią inspirację do podejmowania nowych badań w kraju i za granicą; do twórczego rozwoju teorii pedagogicznej i praktyki edukacyjnej. Podstawą znaczącego wkładu Profesora Bogusława Śliwerskiego w rozwój pedagogiki stanowi szeroki horyzont intelektualny, głęboka, interdyscyplinarna wiedza z nauk społecznych i humanistycznych oraz ogromna pracowitość, troska o rozwój młodej kadry i aktywność w przestrzeni społecznej. Zawsze gotowy służyć drugiemu człowiekowi w procesie jego rozwoju naukowego i rozwiązywania różnorodnych problemów.

Prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Recenzja dorobku Profesora Bogusława Śliwerskiego w związku z procedurą nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Profesor Bogusław Śliwerski należy do elitarnego grona współczesnych uczonych o międzynarodowej renomie, prowadzących badania naukowe w obszarze nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika. (...) Jest nie tylko wybitnym pedagogiem, pasjonatem wiedzy naukowej, ale również niezwykle zasłużonym społecznikiem. Z pełną odpowiedzialnością mogę stwierdzić, iż nie ma w Polsce uczonego, który byłby tak dynamiczny, konsekwentny, pracowity, odważny, zaangażowany w rozwój uprawianej dyscypliny, w rozwój współczesnej myśli pedagogicznej, jak Profesor Bogusław Śliwerski. (...)

Profesor Bogusław Śliwerski znacząco oddziałuje na środowisko polskich pedagogów i przejawia rozległą aktywność naukowo-badawczą, dydaktyczną i organizacyjną, w tym niezmiennie zaangażowanie w rozwój tożsamości pedagogiki jako dyscypliny naukowej i kierunku kształcenia. (...) Profesor Bogusław Śliwerski kontynuuje najlepsze tradycje akademickie i twórczo oddziałuje na środowisko polskich pedagogów zainteresowanych: rozwojem polskiej myśli pedagogicznej, studiami z teorii wychowania, edukacją alternatywną. (...) Jest uczonego, który należy do plejady wybitnych polskich pedagogów, który w twórczej pracy akademickiej, w uniwersyteckim kształceniu pedagogów, odnajduje pasję i swoje powołanie oraz czyni to z pełnym oddaniem, zaangażowaniem i wrażliwością. (...)

Całokształt osiągnięć: refleksyjne spojrzenie na pedagogikę, wszechstronność i interdyscyplinarność badań, piękny naukowy styl twórczości naukowej, wielkie uznanie w kraju i zagranicą, organizacja wielu przedsięwzięć badawczych, imponująca lista pełnionych funkcji w prestiżowych gremiach o charakterze krajowym i międzynarodowym, zasługi na polu organizacji edukacji w Polsce, zaangażowanie w sferę szeroko pojmowanej oświaty publicznej i niepublicznej – wszystko to czyni z profesora Bogusława Śliwerskiego wzór zaangażowanego uczonego, oddanego służbie odwiecznym ideałom poszukiwania prawdy naukowej.

Prof. dr hab. Teresa Hejnicka-Bezwińska

Laudacja z okazji nadania profesorowi doktorowi habilitowanemu Bogusławowi Śliwerskiemu, profesorowi zwyczajnemu Uniwersytetu Łódzkiego tytułu doktora honoris causa przez Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszcy

Problematykę badawczą konstytuującą teksty Profesora Śliwerskiego trudno byłoby zamknąć w jakiejś określonej specjalności czy subdyscyplinie pedagogicznej. Z racji pełnionych funkcji można mówić o wkładzie Profesora w teorię wychowania. Wiele prac wpisuje się jednak w pedagogikę ogólną i pedagogikę porównawczą. Skłonna raczej byłabym przekonywać, że Profesor Śliwerski świadomie przekracza granice specjalności; kruszy mury oddzielające różne perspektywy poznawcze; wykorzystuje różne rodzaje wiedzy i wnosi wkład w różne rodzaje wiedzy (wiedzę potoczną – wiedzę filozoficzną – wiedzę naukową), aby opisywać, wyjaśniać i interpretować praktykę edukacyjną; korzysta z dorobku nie tylko nauk społecznych (psychologii i socjologii), ale także wielu nauk humanistycznych (nauk o polityce, nauk o kulturze, historii), aby wzbogacać zaplecze teoretyczne i kategoriale współczesnej pedagogiki. Uczestniczy w ten sposób w realizacji różnych interesów poznawczych (mówiąc językiem Jürgena Habermasa); demistyfikuje zagrożenia polityki oświatowej; rekonstruuje sensy i znaczenia historycznych i współczesnych praktyk edukacyjnych. Profesor zresztą mówi o sobie, że czuje się spadkobiercą i kontynuatorem łódzkiej szkoły pedagogiki filozoficznej. Potwierdzają to także teksty, w których przedstawiane są wyniki badań nad takimi kwestiami jak:

- Metodologiczne aspekty badań nad procesami edukacyjnymi, np. samowychowaniem, przedstawione między innymi w pracy zatytułowanej „Teoretyczne i empiryczne podstawy samowychowania” (2010);
- Metodologiczne aspekty badań nad „myślą pedagogiczną”, przedstawione syntetycznie w pracy zatytułowanej „Współczesna myśl pedagogiczna. Znaczenia, klasyfikacje, badania” (2009);

- Rekonstrukcje i dekonstrukcje oraz badanie recepcji ważnych nurtów i prądów pedagogicznych, np. pądocentryzmu, antypedagogiki, pedagogiki antyautorytarnej, pedagogiki waldorfskiej (steinerowskiej), doktryny Janusza Korczaka i inne, przedstawione między innymi pracy zatytułowanej „Współczesne teorie i nurty wychowania” (1998);

- Alternatywne praktyki edukacyjne, dla których kontekstem są badania poszukujące związków pomiędzy pluralizmem owych praktyk a wolnością, demokracją, zmianą kulturową przejścia od kultury realnego socjalizmu do kultury demokratycznej i rynkowej (...) oraz przechodzenia od modernizmu do ponowoczesności - późnej nowoczesności (...). Począwszy od 1992 roku co trzy lata odbywają się spotkania konferencyjne nt. „Edukacja alternatywna – dylematy teorii i praktyki”, a ich efektem są nie tylko kolejne tomy materiałów pokonferencyjnych, ale także tłumaczenia wielu prac twórców alternatywnych praktyk, które powstały w innej tradycji edukacyjnej oraz innych kulturach i zostały opisane w innych językach.

Od kilku lat obiektem szczególnego zainteresowania Profesora stała się polityka oświatowa, szczególnie realizowana w III RP i nie mogę sobie odmówić zarekomendowania chociaż trzech książek z tego zakresu: „Problemy współczesnej edukacji. Dekonstrukcja polityki oświatowej III RP” (2009), „Edukacja (w) polityce. Polityka (w) edukacji. Inspiracje do badań polityki oświatowej” (2015), „Racjonalność procesu kształcenia. Studium z polityki oświatowej i pedagogiki porównawczej” (2015). Ta ostatnia książka została napisana wspólnie z Renatą Nowakowską-Siutą. Przez całą niezwykle bogatą twórczość Profesora Śliwerskiego przewija się problematyka innowatyki pedagogicznej oraz ruchu nowatorskiego w praktykach edukacyjnych.

Prof. zw. dr hab. Jerzy Nikitorowicz

Katedra Edukacji Międzykulturowej Uniwersytetu w Białymstoku

**Opinia w sprawie wniosku o przyznanie tytułu doktora honoris causa
Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy Panu prof. zw. dr hab.
Bogusławowi Śliwerskiemu**

W nawiązaniu do wniosku Rady Wydziału Pedagogiki i Psychologii w sprawie przyznania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego Profesorowi dr hab. Bogusławowi Śliwerskiemu pragnę stwierdzić, z pełnym przekonaniem, iż wskazana do tej godności Osoba na niniejszą godność zasługuje. Jestem także przekonany o tym, że przyjęcie tytułu Doctora Honoris Causa przez Profesora Bogdana Śliwerskiego, przynosi zaszczyt Uniwersytetowi Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Twierdzę tak zapoznawszy się z uzasadnieniem nadania niniejszego wyróżnienia, z licznymi pracami i wypowiedziami Profesora, z życiorysem naukowym, jak też w kontekście bezpośrednich kontaktów i współpracy z Panem Profesorem.

Uzasadnię swoje stanowisko przedstawiając szczególne zasługi, niekwestionowaną pozycję w humanistyce polskiej i w krajach ościennych, wysoki poziom zaangażowania w podejmowaniu i realizowaniu zadań obywatelskich, co moim zdaniem jest istotnym wskaźnikiem wartościowego wzoru Człowieka prezentującego zaangażowaną i twórczą postawę obywatelską. (...) W opinii zamierzam zwrócić uwagę na trzy wyróżnione przeze mnie wymiary działalności Profesora.

1. Człowiek Uniwersytetu wychowującego i ukierunkowującego ku przestrzeganiu i realizowaniu zasad demokracji (kreujący postawy obywatelskie studentów i pracowników w środowisku akademickim i pozaakademickim).

(...)W kontekście Człowieka Uniwersytetu chciałbym zwrócić jeszcze uwagę na czas poświęcany drugiemu człowiekowi, symetryczność zrozumienia i porozumienia, współpracę wzajemną, wsparcie udzielane drugiemu. To są moim zdaniem najbardziej istotne cechy Człowieka Uniwersytetu ukształtowane wysiłkiem studiowania, aspiracjami, rzetelnością dociekań, pracowitością, ustawicznym poszerzaniem horyzontów intelektualnych,

interdyscyplinarną wiedzą, umiejętnością wyrażania szacunku człowiekowi z poszanowaniem Jego godności i autonomii, odpowiedzialnością za Jego rozwój. W wydanej w poprzednim roku pracy „Edukacja (w) polityce, Polityka (w) edukacji. Inspiracje do badań polityki oświatowej” Profesor B. Śliwerski napisał: „Mam za sobą ponad trzydziestoletnie czynne zaangażowanie w innowatykę pedagogiczną, gdyby zaś włączyć do tego jeszcze okres służby instruktorskiej w Związku Harcerstwa Polskiego, byłoby to w moim doświadczeniu ponad 40 lat. Czuję się więc zobligowany po raz kolejny zabrać głos w sprawie tego, co staje się w szkolnictwie przedmiotem jego upolitycznienia przez sprawującą władzę... urzędujący ministrowie mogą w dowolny sposób nie tylko rozstrzygać o losach rozwoju m.in. nauk o edukacji, ale także o ich zastosowaniu w podlegających nadzorowi władzy państwowej instytucjach oświatowo-wychowawczych. Może to także prowadzić do zniszczenia kultury, której nauka i edukacja są fundamentem i jednym z najważniejszych czynników jej (prze) trwania i rozwoju”. (...)

2. Profesor kreujący tożsamość pedagogiki i mobilizujący naukowo-dydaktyczne środowisko akademickie, nauczycieli i rodziców w proces aktywnej edukacji, rozumianej jako prawo i obowiązek obywatelski, czynnik rozwoju ludzkiego kapitału, pozwalający prowadzić normatywny dyskurs zabezpieczający rozwój demokracji.

Profesor B. Śliwerski niejednokrotnie podkreślał, że edukacja to szczególne, wspólne dobro, które przyczynia się do tworzenia wspólnoty. Dzięki niej każdy może żyć i rozwijać się jako człowiek, jako podmiot żyjący w danej społeczności. Pedagodzy nie mogą obecnemu światu jedynie się przyglądać, winni mu nadać teoretyczną i praktyczną ważność, przeciwstawiając się fundamentalizmem, totalitaryzmem, starym czy nowym monopolom, hegemoniom. Wskazuje, że bycie pedagogiem demokracji to jednoznaczne opowiadanie się za głębokim zróżnicowaniem codziennego świata życia, nieusuwalnością heterogeniczności, wielości paradygmatów, kultur, sfer nauki i polityki. Stąd w twórczości Profesora wyraźnie wyodrębniają się rozprawy związane z problemami szkolnictwa w Polsce i na świecie, alternatywnymi rozwiązaniami w szkolnictwie, propozycjami rozwiązań i równoległe rozprawy z zakresu szeroko rozumianej oświaty, polityki

oświatowej, społeczeństwa obywatelskiego, pedagogiki porównawczej w zakresie idei i myśli pedagogicznej w mikro i makrostrukturach. (...) Sądzę, że swoją działalnością edukacyjną przyczynił się Profesor B. Śliwerski do tak kreowanej pedagogiki i spostrzegania jej w kontekście wytwarzania nowych informacji w nowych perspektywach badawczych. Od początku swojej pracy pedagogicznej inspirował do twórczych rozwiązań wiele środowisk szkolnych polskich miast i miasteczek w celu tworzenia „klas autorskich”, „klas innowacyjnych” w szkolnictwie publicznym na poziomie edukacji wczesnoszkolnej, na bazie wspólnie opracowanego z żoną Wiesławą eksperymentu z zakresu edukacji autorskiej. (...)

3. Osoba o pełnej, zintegrowanej, wielowymiarowej tożsamości humanistycznej.

Każdy z nas jest niepowtarzalną indywidualnością. Zmieniając się ciągle, jednocześnie pozostaje tą samą osobą, ale nie taką samą, w każdym z wymiarów funkcjonowania (biologicznym, społecznym, psychicznym, kulturowym, religijnym, intelektualnym, ekonomicznym itp.). Odpowiedź na pytanie – Kim jestem? , Kim się czuję? jest z reguły bardzo zróżnicowana i bogata. W tym kontekście analizując życiorys Profesora B. Śliwerskiego możemy zauważyć spójny, holistyczny obraz kształtującej się ustawicznie tożsamości, tożsamości otwartej, twórczej, wrażliwej, pracowitej, mobilizującej środowisko, nieustępliwej w osiągnięciu wyznaczonych celów, ukierunkowanej na wartości humanistyczne, utrzymanie i kreowanie norm i wartości demokratycznych. Rodzime badania i analizy Profesor integruje z badaniami pedagogów i humanistów z innych krajów wskazując na wieloparygmatyczność, wielostronne i dynamiczne uwarunkowania procesu wychowania i rozwoju człowieka. (...) Profesor B. Śliwerski potrafi w kształtowanej przez siebie przestrzeni społecznej wytyczać jasne kierunki rozwoju, współpracować z instytucjami, organizacjami, towarzystwami naukowymi krajowymi i zagranicznymi, realizować się w działalności eksperckiej, społecznej, organizacyjnej. W swojej karierze naukowej wiele uwagi poświęcił kształtowaniu systemu wychowawczego dzieci i młodzieży w okresie transformacji ustrojowej, wychowaniu autorytarnemu, liberalnemu, personalistycznym teoriom i ich związkom z filozofią,

psychologią i socjologią. Uważam, że realizuje-wypełnia On ważną misję w bezkompromisowej służbie nauce i społeczeństwu. Kształtowanie tożsamości człowieka współczesnego stało się bowiem procesem niekończącym się, dynamicznym, zmiennym kontekstualnie, nastawionym w dużej mierze na przyszłość, wielokierunkowym, niekiedy działającym w odrębnych, sprzecznych kierunkach. Coraz większej liczbie ludzi nie udaje się sprostać złożonym i trudnym wyzwaniom, stąd wielu okazuje zobojętnienie, rezygnując z aktywności i twórczych działań, generując demony, lęki, kompleksy. Stąd tak istotna i ważna jest wartość działalności naukowej i edukacyjnej Profesora. Osoby rozumiejące i podejmujące trud pracy z młodzieżą i ludźmi potrzebującymi wsparcia w rozwoju, przeciwstawiające się narastaniu politycznej aksjologii administracyjnej zasługują na najwyższe uznanie, a za taką Osobę uważam Profesora B. Śliwerskiego. Książd profesor Józef Tischner pisał, że człowiek prowadzi „grę o odpowiedzialność”. Odpowiedzialność żyje w stanie uśpienia w każdym z nas, a wyzwolić ją można poprzez nawiązanie kontaktu z Innym lub Innego ze mną. To wydaje się dobrze rozumieć i czynić Profesor B. Śliwerski podejmując ustawiczny dialog, nawiązując bezpośrednie relacje z drugim człowiekiem i tym samym realizując jasno określone wartości. Można powiedzieć, że służy wartościom, a realizując je one służą kształtowaniu pełnej zintegrowanej tożsamości własnej i Innych. Człowiek zdający sprawę z przyjętych i realizowanych wartości zawsze może się do nich odwołać, umie poradzić z lękami, strachem, chciwością, pychą, wie jak pobudzić pasje wspierające rozwój indywidualny i grupowy, takie jak miłość, dobro, piękno i wyciszyć – niwelować wpływ pasji negatywnych, między innymi takich jak chciwość, arogancja, wrogość, megalomania i pycha.

Uważam, że Profesor B. Śliwerski jest przykładem kreowania zintegrowanej tożsamości własnej i innych na bazie przyjętych i realizowanych zasad i wartości, tożsamości rozumianej jako twórczy wysiłek, łagodzący napięcia i sprzeczności pomiędzy elementami stałymi, odziedziczonymi, wynikającymi z zakorzenienia w rodzinie i społeczności lokalnej, identyfikacji z osobami, symbolami i wartościami rdzennymi, a elementami zmiennymi, nabywanymi w wyniku interakcji i wynoszonych doświadczeń z uczestnictwa w kulturze i strukturach społecznych.

Notka biograficzna

Bogusław Śliwerski ukończył w 1977 r. studia na kierunku pedagogika na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego. W latach 1977-2008 pracował naukowo w Uniwersytecie Łódzkim, gdzie przeszedł całą drogę awansu naukowego, kolejno na stanowiskach: asystenta (1977-1984), adiunkta (1985-1993), adiunkta doktora habilitowanego (1993-1996), doktora habilitowanego profesora UŁ (1996-1999) i profesora zwyczajnego UŁ (2000-2008). W latach 2004-2010 był rektorem Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Łodzi, a od 2010 do 2015 r. współtworzył Wydział Pedagogiczny w Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie. W 2015 r. powrócił na stanowisko profesora zwyczajnego na Wydziale Nauk o Wychowaniu Uniwersytetu Łódzkiego, gdzie kieruje Katedrą Teorii Wychowania oraz Zakładem Pedagogiki Porównawczej. Dodatkowo od 2010 r. jest zatrudniony w Katedrze Pedagogiki Ogólnej Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie - od 2019 r. na etacie profesora badawczego. Od 2019 r. jest członkiem International Board of Tomas Bata University in Zlin.